

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "נח"

"ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ חמס" [ו, יא]. אין 'מוסריות' בלי התורה.

מדוע מודגש בפסוק שנשחתה הארץ "לפני האלוקים"?
ללמדנו, שאם ח"ו עוזבים את האלוקים, מגיעים מהר מאוד לארץ מלאה חמס...
לא פעם ולא פעמיים אנחנו שומעים אנשים אומרים: "אמנם אני לא מתפלל, לא מניח תפילין, לא שומר שבת,
אבל אני בן אדם טוב וערכי – לא גונב, לא מרמה, חי בשלום עם כולם..."
אנשים שדעתם קלה מנסים להצדיק את עצמם ואומרים: "בבין אדם לחברו אני בסדר גמור, וזה העיקר".
ומה עם בין אדם למקום? "אה, על זה הקב"ה מוותר..." עפר לפיו.

אומר רבנו בחיי, זהו שנאמר: "ותישחת הארץ לפני האלוקים ותימלא הארץ חמס" – מי שעוזב את הקב"ה וחושב
שהוא יכול להיות מוסרי בלי התורה הקדושה, מהר מאוד הוא מגיע למדרגת "ותימלא הארץ חמס".
אי אפשר להיות 'מוסרי' בלי התורה. לפני כמאה שנה, הגרמנים הארורים נחשבו לאומה המתורבת ביותר בעולם.
הם היו הנימוסיים ביותר, וכביכול 'אנשי דרך ארץ'. לבסוף, הם היו הרוצחים הניתעבים והשפלים ביותר שקמו
מאז ומעולם, ללמדך שאין מוסריות בלי תורה.

כבר אמר אברהם אבינו ע"ה: "רק אין יראת אלוהים במקום הזה והרגוני". אי אפשר שתהיה דרך ארץ בלי יראת
אלוקים. כאשר אין יראת אלוהים, בני אדם מגיעים מהר מאוד לגזל ולרצח ולכל מעשי התועבה.
בעל "צרור המור", רבי אברהם סבע, מביא פרוש נוסף למילים "לפני האלוקים": בני דור המבול הרשיעו
במעשיהם עד כדי כך, שכבר לא התביישו בשום דבר פשע וניבלות שעשו. השחיתות כבר הייתה 'נורמה' בעיני
הבריות. ורק בעיני הקב"ה היה הדבר רע. זהו שאומר הכתוב שהארץ נשחתה "לפני האלוקים" – רק לפני הקב"ה
היו מעשיהם רעים ומושחתים, אבל בעיניהם זו הייתה הדרך המקובלת.
מדוע לא התפלל נוח על אנשי דורו שינצלו מהמבול?

הזוהר הקדוש יוצא להגנתו של נוח ואומר, שאם נוח היה מבקש עליהם רחמים, הוא היה ניספה יחד איתם במבול,
כי הם לא היו שבים בתשובה, ומי שידוע שלא ישוב בתשובה, אסור להתפלל עליו.

מכאן לימוד, שאם בא יהודי אל הרב ומבקש ממנו שיתפלל עליו, על הרב לומר לו שיקבל על עצמו איזו קבלה
טובה, כדי שניתן יהיה להתפלל עליו. כך כותב רבי אליעזר פאפו בספרו "פלא יועץ", שאם בא רשע לצדיק לבקש
ממנו בקשה, על הצדיק לומר לו לשוב בתשובה קודם לכן. אם הוא לא שב בתשובה, אמנם הקב"ה דוחה את הגזרה
מעל הרשע בזכות הצדיק, אלא שאז רואה הרשע שאכן נתקבלה בקשתו והוא ממשיך לחטוא. ומה עושה הקב"ה?
כאשר מתמלאת סאת עוונותיו של הרשע והוא בא להענישו, הרי כדי שהצדיק לא יתפלל עליו, נוטל הקב"ה את
הצדיק מן העולם, ורק לאחר מכן מכה את הרשע, וזהו שנאמר: "כי מפני הרעה נאסף הצדיק". נח הכיר את אנשי
המבול ואת שורש נישמתם, ובמשך מאה עשרים שנה היה עומד ומתרה בהם שעתיד לבוא מבול לעולם,
והם היו צוחקים עליו ולועגים לו, לפיכך לא ביקש עליהם רחמים, מחשש פן ילכד גם הוא בעוונותיהם (דורש ציון).

"מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה" [ז, ח]. מסר חינוכי ברור ונחרץ.

לשון התורה כאן באה ללמדנו על ניקיון הפה – התורה האריכה: "מן הבהמה אשר איננה טהורה", ולא אמרה:
"מן הבהמה הטמאה", על אף שהתורה תמיד מקצרת אומרת על כך הגמרא: "אמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל
יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עיקס הכתוב שמונה אותיות, ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר: 'מן הבהמה
הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה'".

מאותה סיבה נקטה המשנה בתחילת מסכת פסחים: "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ". אור לארבעה עשר
הכוונה בליל ארבעה עשר, אך המשנה נקטה 'אור' ולא 'ליל', כדי לדבר בלשון נקיה.

מקשה על כך המגיד מדובנא: אם התורה מקפידה כל כך על לשון נקיה, מפני מה בפרשת שמיני ובפרשת ראה,
כשהיא מתארת את הבהמות והחיות המותרות והאסורות לאכילה, היא אומרת כמה וכמה פעמים "טמא הוא
לכם", "טמאים הם לכם", "שקץ הוא לכם"? איך כאן היא כותבת במפורש את המילה 'טמא'?

הוא מתרץ זאת על פי מעשה שהיה בפולין, באחד מגדולי ישראל. עגלון פשוט התגורר בעירה, יוסף שמו.
לא רק פשוט היה יוסליה, אלא אף בזוי בשל שפת הרחוב שהייתה שגורה על פיו, ולכן כינו אותו כל אנשי העירה
"יוסליה בור", על שם המאמר: "אין בור ירא חטא".

ביום מן הימים, כשישב הרב בחברת בני קהילתו בבית המדרש, בא אדם וסיפר מעשה שארע עימו, ובתוך הדברים
הזכיר את יוסליה בור, כששמע זאת הרב, קם ממקומו בזעזוע והחל לגעור ולהוכיח את הציבור על כינוי הגנאי
שנתנו ליהודי. "אם רוצים אתם להבדילו משאר היוסלאך בעיירה, קראו לו יוסל העגלון או על שם אביו,
אך בשום אופן אין לקרוא לו 'בור'!" – הורה הרב.

חלפה שנה, והנה מתדפק שדכן בדלתו של הרב. ביתו בגרה דיה, וחפץ הוא להציע לה הצעת שידוך של בחור טוב,
שגם הוא הגיע לפירקו – בנו של יוסליה העגלון. מיד הזדעק הרב: "מה זה עלה בדעתך? שאני אתן את בתי לבנו של
יוסליה בור? בשום פנים ואופן לא!"

שמעה הרבנית את הסירוב הנחרץ והעירה: "מדוע תדחה אותו מבלי לבדוק את ההצעה לעומקה? יתכן שיוסל'ה יציע הרבה כסף כדי לזכות להיות מחותן עם הרב". אולם הרב לא היה מוכן לשמוע שום מילה בנושא יוסל'ה בור ויהי מה. כשיצא השליח, פנתה הרבנית ואמרה לו: "תורה היא וללמוד אנו צריכים. לפני כשנה כשהזכירו לפניך את יוסל'ה בור, צעקת מיד שאסור לזכות אותו כך, והנה היום – אתה עצמך קורא לו כך!" נענה ואמר לה: "הבדל גדול יש בין העניין כעת לבין מה שהיה לפני כשנה. כשדיברו בבית המדרש וכינו אותו יוסל'ה בור ללא שום סיבה, גערת, שכן אין שום הטר לבזות יהודי. אבל כעת, כשמציעים אותו לבתי, ואני חושש שימעשה אבות סימן לבנים, ואותו בן שנראה טוב, יראה אחרת לגמרי בעוד שנה או שנתיים, אחרי שאביו ייקח אותו לעבודה, וילמד אותו את סודות המקצוע ועוד כמה דברים... כעת עלי להכריז ולהזהיר מפני שידוך עם אותו יוסל'ה דווקא בשל היותו בור, ולכן עכשיו צריך להדגיש שהוא יוסל'ה בור!"

כך גם בנידון שלפנינו – מסיים המגיד מדובנא – כשצריך להביא את החיות לתיבה, אין שום נפקא מינה אם החיות טמאות או טהורות, לכן משתמשת התורה בלשון נקיה וכותבת: "ומן הבהמה אשר איננה טהורה", אבל כשהתורה מזהירה שלא לאכול טרפות, היא מחדדת את הדברים ורושמת באופן הברור ביותר "טמאים הם לכם". כאן צריך לצעוק ולומר: טמאים הם! שקץ הם! מכאן למדנו, שבכל הנוגע לחינוך ולכבוד שמים, צריך להחדיר בכל הכוח. אין שום עניין לשמור על לשון נקיה, אלא יש לצעוק ולומר באופן הברור והנחרץ ביותר: טמאים הם לכם, כדי שלא יהיה שום ספק שצריך להתרחק מכך (דורש ציון).

"שופך דם האדם באדם, דמו ישפך..." [ט, ו].

דם האדם באדם – מנייה וביה, שהוא המלבין פני חברו (האלשיך הקדוש).

לפנינו ספור בעל מוסר השכל חשוב ומאלף. נציג אותו בלשון בעל המעשה: שמי חיים, ואני ילד בן אחת עשרה. באחד הימים דרסה מכונית את רגלי. עברתי כמה נתוחים מסבכים, טפלתי במסירות במשך כמה חדשים בבית חולים, ונצלתי מספנת פריטה של כף הרגל. בני משפחתי נאלצו לשנות מקום מגורים כדי שיוכלו לסעד אותי בהמשך הטפול והשקום.

בשנת הלימודים שלאחר מכן התחלתי ללמוד בבית ספר חדש, הסמוך למקום מגורי החדש. בהפסקה הראשונה, כאשר עמדו בני הכיתה לפתח במשחק בכדור, הצעתי את עצמי כ"שוער" במשחק. השתתרה שתיקה, ומישהו מאחורי ראש הקבוצה לחש: "אל תסכים! בגלל הצולע הזה נפסיד במשחק!"

הנוכחים שמעו את הלחישות, וגם אני. פני האדמו, ונסגתי אחורה אל הגדר. ראש הקבוצה בחר מיד שוער אחר. המשחק החל, ואלו אני פסעתי לאטי לעבר היציאה מבית הספר. אף אחד מן המשחקים בהתלהבות לא הבחין בי... ביומים הבאים לא הגעתי לבית הספר. מורה הכיתה התקשר אל אבי כדי להתעניין בשלומי, ונחרד לשמע את שארע באותה הפסקה. מאחר יותר נודע לי, שלאחר השיחה עם אבי המורה פתח בשעור פרגיל, אך זמן קצר לאחר מכן אמר לחברי התלמידים: סגרו נא את הספרים. אני רוצה לספר לכם שני ספורים. הילדים החליפו ביניהם מבטי ותמיהה, אך נענו בשמחה להצעה.

מעשה בילד בן גילכם, כך התחיל המורה את ספורו, שהיה מצנן במקצת ולא הלך ללמודים. מרב שעמום הסתפל דרך החלון הסגור בחברת נערים ששחקו בכדור במגרש הסמוך. לפתע בעט נער אחד בעיטה חזקה בכדור, והכדור פגע בעצמה בזכוכית החלון. הזכוכית התנפצה מול פני הילד. חתכים עמקים הופיעו על פניו, והגרוע מכל: כמה שבירי זכוכית זעירים חדרו לתוך עינו...

שום רופא מנתח לא היה מוכן להבטיח כי יצליח להוציא את שבירי הזכוכית מבלי לפגוע בראיה של הילד. לאחר ברורים ממשכים הסע הילד לבית חולים מסיים שבו נתח על ידי אחד מטובי המנתחים. מהנתוח יצא הילד בתחבשת שהקיפה את ראשו. אסור היה להסיר את החבישה במשך תקופה ארוכה. פעבר ימים אחדים הלך הילד לבית הספר עם החבישה. לא קל להתהלך ולפעל עם עין אחת בלבד, אך לקשינו נוספה צרה אחרת: כמה ילדים החלו ללעג לו וכונו אותו "פרה עגרת", "התרבוש הלבן", ועוד פנויי גנאי דומים. למחרת סרב הילד ללכת לבית הספר. במשך שבועות אחדים למד בשעורים פרטיים, עד אשר אפשר היה להסיר את החבישה. מה דעתכם, ילדים, על התנהגות הילדים? שאל המורה.

למדנו שאסור לזכות שם לחברו, אמר אחד. אסור לצער אדם, וזה נקרא "אונאת דברים", אמר אחר. הם לא שמעו על "ואהבת לרעך כמוך"! שאל שלישי.

אתם צודקים, ילדים, אמר המורה. אתם יודעים מי הוא אותו ילד? זה אני! עד היום קשה לי לסלח לאותם ילדים... בואו התקרבו והביטו בפני מקרוב, אתם יכולים להבחין בצלקת על הגבה הימנית, ובצלקת נוספת על המצח. הן נשארו מאותו ארוע. אך יש צלקת נוספת שנשארה לי, והיא עדין צורבת וכואבת...

הילדים תמהו: היכן היא אותה צלקת? והמורה השיב: אני לא יכול להראותה לכם, היא נמצאת בלבי!!

התלמידים החליפו ביניהם מלים נרגשות במשך מספר רגעים, עד אשר שאל אחד בקול: ומהו הספור השני?

כן, אמר המורה, אני עובר לספור השני. את גבור הספור אתם מכירים. זהו התלמיד החדש חיים. כידוע לכם עברה עליו תקופת טראומה וסבל בעקבות הפציעה הקשה ברגלו. תקותו היתה שבבית הספר החדש הוא יתקבל יפה על ידי חבריו החדשים, והדבר יקל עליו את קשיי החלפת מקום הלימודים. הוא לא תאר לעצמו שמישהו יכנה אותו בשמות בגלל שהוא עדין לא הבריא לגמרי. פעת אין לו שום חשק לחזר לכיתה הזאת...

נדלג על המבוכה שהתפתחה בכיתה באותו רגע, ונגיע הישר לשוף הטוב של ספורו של חיים, אותו הוא סיים במשפט: עוד באותו יום בקרו אצלי המורה ועוד כמה תלמידים, ששמנו קץ לפרק העגום הקודם ופתחו בפני חיים חדשים! (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסו בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת מורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנו ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אהרן בן פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, לע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com